

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ЛІКВІДАЦІЮ НАСЛІДКІВ ПОБІЧНОЇ РЕАКЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Євтушенко О.М., Мнушко З.М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

mnushko.nfau@gmail.com

На сьогодні в Україні у зв'язку з появою великої кількості препаратів на ринку та підвищенням рівня їх споживання дуже актуальним стає питання фармаконагляду. Дослідження, проведені різними експертами, свідчать про те, що в останній час постійно зростає кількість людей, постраждалих від побічних реакцій (далі – ПР). Так, у Сполучених Штатах Америки від побічної дії ліків щорічно гине біля 125 тисяч хворих. Ця причина смерті вийшла вже на 4 місце, поступившись тільки захворюванням серця, онкологічній патології та інсультам. 2 – 3% загальної популяції людей страждають від ПР ЛЗ та їх наслідків. За даними досліджень, проведених західними фахівцями, від 3 до 15% всіх звернень до лікаря викликано погіршенням здоров'я у зв'язку з прийомом ліків; ПР розвиваються у 10 – 30% госпіталізованих хворих. Побічні реакції є джерелом небезпеки для здоров'я хворого, а також причиною виникнення додаткових витрат на їх усунення. Ризики, пов'язані з фармацевтичною опікою, потребують ретельного вивчення та розробки системи заходів з їх мінімізації. В деяких випадках витрати, пов'язані з ліквідацією ПР, перевищують вартість лікарської терапії. Можливо попередження 60% виникнення ПР, причиною яких може бути:

- відомі побічні дії лікарських засобів;
- особливості організму людини (як здорової, так і хворої);
- алергізація населення;
- погана екологія;
- постійне зростання кількості генеричних лікарських засобів;
- міфотворення у фармакотерапії;
- висока частота випадків самолікування;

- реклама ліків;
- поширення дієтичних добавок, функціональних харчових продуктів, харчових продуктів для спеціального дієтичного використання біологічно активних добавок;
- фальсифікація лікарських засобів;
- лікарські помилки; поліпрагмазія; нераціональна фармакотерапія;
- взаємодія ліків з продуктами харчування;
- низький комплаєнс, включаючи амбулаторних хворих.

Останнім часом спостерігається тенденція до переоцінки встановлених методів фармакотерапії та оцінки нових медичних технологій з позиції їх терапевтичної ефективності, безпечності та економічності. У публікаціях, присвячених питанням фармакоекономіки, звертається увага на втрати, що супроводжують процеси надання медичної та фармацевтичної допомоги, фармакоекономічні аспекти лікування окремих захворювань. Проте тільки деякі автори досліджують збитки, що наносяться фармацевтичній організації, державі чи хворому в результаті виникнення ПР.

Враховуючи вищесказане, нами розроблено та науково обґрунтовано альтернативні методи обчислення зазначених витрат, запропоновано алгоритми їх розрахунків за наявності статистичної інформації та за наявності маркетингової інформації (маркетингових характеристик ринку) для визначення більш ефективних (безпечних) та менш витратних препаратів для проведення раціональної фармакотерапії та обґрунтування доцільності включення відповідного лікарського засобу в Державний, регіональний або локальний формуляри, стандарти лікування та протоколи лікування хворих, Національний перелік основних ЛЗ, списки ЛЗ для забезпечення пільгових категорій населення. Це дозволить оптимізувати лікарську терапію, впровадити економічно ефективні методи використання ЛЗ з метою забезпечення високої якості медичної та фармацевтичної допомоги, забезпечити раціональне використання наявних ресурсів, зокрема, бюджетних та позабюджетних коштів, призначених для закупки ліків.